

Verslag marktconsultatie

Visvriendelijk maken en capaciteit verhogen van drie aanvoergemalen

Referentienummer: TN605821

Referentienummer publicatie marktconsultatie Mercell: T192247

Datum: 13-08-2026

Uitgave:

Waterschap Hunze en Aa's

Postadres: Bezoekadres:

Postbus 195 Aquapark 1

9640 AD Veendam 9641 PJ Veendam

© Waterschap Hunze en Aa's

Gehele of gedeeltelijke overneming, reproductie of bewerking van de inhoud van dit document, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Waterschap Hunze en Aa's is verboden, behoudens de beperking bij de wet gesteld.

Beschrijving Waterschap Hunze en Aa's

Waterschap Hunze en Aa's zorgt voor schoon en voldoende water in kanaal, meer of sloot. Voor sterke dijken die beschermen tegen overstromingen. En voor waterwegen die goed bevaarbaar zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillende belangen van natuur, landbouw en recreatie, binnen haar verzorgingsgebied.

Waterschap Hunze en Aa's heeft ca. 340 medewerkers. Deze zijn werkzaam in het hoofdkantoor en laboratorium in Veendam en op diverse buitenlocaties. Het waterschap is georganiseerd in vier afdelingen, namelijk;

- Schoon Water (SW),
- Veilig en Voldoende Water (VWW),
- Personeel, Financiën en Bedrijfsvoering (PFB) en
- Beleid, Projecten en Laboratorium (BPL).

Kerncijfers Hunze en Aa's

Oppervlakte	: 207.000 hectare
Inwoners	: 490.000
Lengte zeedijk	: 28 kilometer
Lengte kaden	: 1.470 kilometer
Lengte beken, kanalen en sloten	: 3.630 kilometer
Capaciteit waterbergingsgebieden	: 52,5 miljoen m3
Zeegemalen	: 3
Gemalen	: 168
Stuwen	: 1.706
Sluizen	: 45
Rioolwaterzuiveringen	: 13

Voor meer informatie over het Waterschap kunt u op de website kijken: www.hunzeenaas.nl.

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van de marktconsultatie	3
1.3 Gevolgde route	3
1.4 Doelgroep	3
2. Procedure	4
2.1 Publicatie en planning	4
2.2 Deelnemers	4
2.3 Afronding en terugkoppeling	4
2.4 Voorwaarden en uitgangspunten	4
3. Resultaten marktconsultatie	5
3.1 Samenvattende conclusie	7

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Ter voorbereiding op de voorgenomen aanbesteding 'Visvriendelijk maken en capaciteit verhogen van drie aanvoergemalen' heeft Waterschap Hunze en Aa's een openbare marktconsultatie uitgevoerd. Het betreft de aanvoergemalen H. Küpers, mr. V.M. Vennix en Ter Apelkanaal. Met de marktconsultatie zijn marktpartijen vroegtijdig betrokken bij de voorbereiding van de aanbesteding.

1.2 Doel van de marktconsultatie

De marktconsultatie had als doel:

- inzicht verkrijgen in beschikbare oplossingen en relevante marktontwikkelingen;
- de volledigheid en meetbaarheid van de voorgenomen eisen toetsen;
- input verkrijgen voor de opzet, percelering en kwalitatieve gunningscriteria;
- inzicht verkrijgen in risico's, uitvoeringsduur, continuïteit en passende contractvoorwaarden.

De marktconsultatie maakt geen onderdeel uit van de aanbesteding. Aan de verstrekte informatie en aan dit verslag kunnen geen rechten worden ontleend. Inzichten zijn, waar relevant, gebruikt bij de voorbereiding van de aanbesteding en de aanbestedingsstukken.

1.3 Gevolgde route

1. Publicatie van de schriftelijke marktconsultatie via Mercell, met doorgeleiding naar TenderNed.
2. Beantwoording van de vragen door geïnteresseerde marktpartijen.
3. Beoordeling van de schriftelijke reacties door het projectteam.
4. Aanvullende individuele gesprekken ter toelichting en verdieping.
5. Verwerking van relevante inzichten in de aanbestedingsstukken via dit geanonimiseerde verslag.

1.4 Doelgroep

De marktconsultatie richtte zich op marktpartijen die geïnteresseerd en in staat zijn om visvriendelijke pomptechnische oplossingen te ontwerpen en te realiseren, inclusief de benodigde inpassing in bestaande gemalen en eventuele raakvlakken met civiele, elektrotechnische en besturingstechnische werkzaamheden.

2. Procedure

2.1 Publicatie en planning

De marktconsultatie is op 28 januari 2026 via Mercell gepubliceerd, met doorgeleiding naar TenderNed. De uiterste datum voor het indienen van reacties was 23 februari 2026 om 12.00 uur. De communicatie en indiening verliepen via Mercell.

2.2 Deelnemers

Zes marktpartijen hebben een schriftelijke reactie ingediend. De ontvangen antwoorden zijn waar nodig verdiept in individuele gesprekken. In dit verslag zijn bedrijfsnamen en andere herleidbare gegevens niet opgenomen.

2.3 Afronding en terugkoppeling

Het projectteam heeft de marktconsultatie afgerond met dit verslag. Per vraag zijn de belangrijkste overeenkomsten, verschillen en aandachtspunten uit de reacties samengevat. Het verslag bevat de weergave en conclusies van het projectteam. De inhoud is niet in concept afgestemd met de deelnemers.

2.4 Voorwaarden en uitgangspunten

- Deelname was vrijwillig en vrijblijvend.
- Er is geen vergoeding verstrekt voor deelname of gemaakte kosten.
- Deelname leidt niet tot een voorkeurspositie of uitsluitingsgrond in de aanbesteding.
- Aan de marktconsultatie en dit verslag kunnen geen rechten worden ontleend.
- Informatie in de uiteindelijke aanbestedingsstukken kan afwijken van de informatie uit de marktconsultatie.
- De ontvangen informatie is gebruikt voor marktverkenning en de voorbereiding van de aanbesteding.

3. Resultaten marktconsultatie

Hieronder is per vraag een beknopte, geanonimiseerde samenvatting opgenomen van de schriftelijke antwoorden en de aanvullende toelichtingen uit de gesprekken.

Vraag 1: Welke retrofit-oplossingen voor visvriendelijke en capaciteit verhogende pompen zijn beschikbaar voor bestaande gemalen?

De markt ziet per gemaal verschillende maatwerkoplossingen. Genoemd zijn het vervangen of modificeren van de waaier, het toepassen van een nieuwe mixed-flow- of axiaalpompe en, waar passend, volledige pompvervanging met behoud van zoveel mogelijk bestaande bouwkundige delen. Voor H. Küpers wordt hergebruik van het betonnen slakkenhuis mogelijk geacht als de technische staat voldoende is. Voor Vennix wordt de combinatie van de relatief hoge opvoerhoogte, capaciteitsverhoging en visveiligheid als het meest uitdagend gezien. Voor Ter Apelkanaal worden zowel een nieuwe axiale pompe als een aangepaste waaier genoemd. De markt adviseert ruimte te laten voor een locatiespecifiek ontwerp en niet uitsluitend een standaardpompe voor te schrijven.

Vraag 2: Welke innovaties of nieuwe technologieën zijn op dit moment relevant?

Relevante toepassingen zijn 3D-laserscanning, CFD-berekeningen, numerieke modellen en verdere optimalisatie van visvriendelijke waaiers. Ook worden hergebruik van bestaande onderdelen, watergesmeerde lagers, innovatieve betonmaterialen en vismonitoring met camera's genoemd. Met visdetectie kan het toerental tijdelijk worden verlaagd wanneer veel vis wordt waargenomen. De meeste partijen beschouwen scannen en CFD inmiddels als gangbare ontwerp- en verificatiemiddelen, maar zien daarin nog steeds belangrijke mogelijkheden voor maatwerk en risicobeperking.

Vraag 3: Zijn er technische of civiel-constructieve randvoorwaarden die voor een retrofit-oplossing essentieel zijn?

Essentieel zijn een betrouwbare inmeting van de bestaande situatie, inzicht in de technische staat van pompen en betonnen slakkenhuizen, voldoende ruimte voor een visvriendelijke waaier en een veilige bereikbaarheid voor demontage en montage. Daarnaast moet voldoende elektrisch aansluitvermogen beschikbaar zijn voor de capaciteitsverhoging. De noodzaak van civiele aanpassingen hangt sterk af van de gekozen oplossing. Verder zijn droogzetmogelijkheden, afdamschotten, hijsvoorzieningen, zuig- en perspeilen en de staat van herbruikbare onderdelen belangrijke randvoorwaarden.

Vraag 4: Wat is uw visie op het al dan niet opdelen van de opdracht in percelen?

De reacties lopen uiteen. Een deel van de markt heeft voorkeur voor meerdere percelen, omdat de drie gemalen technisch verschillen en per gemaal een specialistische oplossing kan worden gekozen. Daarbij wordt vooral Vennix als afwijkend genoemd en wordt ook een verdeling H. Küpers enerzijds en Vennix plus Ter Apelkanaal anderzijds voorgesteld. Andere partijen geven de voorkeur aan één integrale opdracht vanwege eenduidige verantwoordelijkheid, minder afstemming en mogelijke leer- en schaalvoordelen. Vrijwel alle partijen achten één perceel technisch uitvoerbaar, mits de opdrachtnemer over voldoende capaciteit en de juiste disciplines beschikt.

Vraag 5: Welke gevolgen zijn er voor prijs, planning en risico's bij opsplitsing of één perceel?

Opsplitsing kan de toegang voor gespecialiseerde partijen vergroten, parallelle uitvoering mogelijk maken en het risico spreiden. Daartegenover staan extra coördinatie, mogelijke dubbele mobilisatiekosten en meer raakvlakken voor het waterschap. Eén perceel kan voordelen bieden in contractbeheersing, overhead, leereffect en planning, maar maakt de opdracht afhankelijker van de capaciteit en prestaties van één opdrachtnemer. Ook bestaat het risico dat een partij niet voor elk gemaal de technisch beste oplossing heeft. De markt ziet geen eenduidig doorslaggevend prijsvoordeel voor één van beide varianten.

Vraag 6: Zijn de prestatie-eisen voldoende concreet, volledig en meetbaar?

De markt vindt de hoofdlijnen bruikbaar, maar een meerderheid adviseert nadere concretisering. Met name de visveiligheid moet expliciet worden omschreven: relevante vissoorten en lengtes, vereist overlevingspercentage, toepasselijk werkpunt en wijze van aantonen volgens de geldende norm. Ook moeten capaciteit, zuig- en perspeilen, opvoerhoogte, rendement en de scope buiten de pompe duidelijk worden vastgelegd. Als mogelijke verificatie zijn een aanbiedingsontwerp, rekenkundige onderbouwing, FAT

en een onafhankelijke capaciteitsmeting genoemd. Goede tekeningen en inmeetgegevens zijn nodig om vergelijkbare inschrijvingen te verkrijgen.

Vraag 7: Welke kwalitatieve gunningscriteria zijn passend voor een onderscheidende inschrijving?

Vaak genoemd zijn een onderbouwde technische oplossing, gegarandeerde visveiligheid, energetische prestaties, een realistische planning en een plan van aanpak voor de ombouw. Ook een risico- en kansendossier, onderhoudsvriendelijkheid, technische levensduur en aantoonbare ervaring met vergelijkbare pompombouwen worden passend gevonden. De markt adviseert criteria concreet en toetsbaar te maken, maar niet zoveel voor te schrijven dat weinig ruimte overblijft voor onderscheidende oplossingen. Een aanbiedingsontwerp en onderbouwing van het kritieke pad kunnen de vergelijkbaarheid ondersteunen.

Vraag 8: Welke top-5 risico's ziet de markt bij de uitvoering?

De meest genoemde risico's zijn lange levertijden van motoren, gietdelen en andere kritieke componenten, onvoldoende of onjuist beschikbare gegevens van de bestaande installaties, verborgen gebreken en onvoldoende elektrisch aansluitvermogen. Verder worden het veilig droogzetten en bereikbaar houden van de gemalen, beschikbaarheid van civiele en elektrotechnische partijen, het borgen van gemaalcapaciteit tijdens de ombouw en mogelijke systeembeperkingen bij 20% capaciteitsverhoging genoemd. Voorafgaand onderzoek, inmeting en duidelijke raakvlakafspraken kunnen deze risico's beperken.

Vraag 9: Wat is de benodigde uitvoeringsperiode per gemaal en welke factoren bepalen de doorlooptijd?

De ramingen lopen sterk uiteen, mede doordat partijen verschillende fasen in hun inschatting meenemen. Genoemd zijn circa zes maanden studie en productie plus ongeveer zes weken ombouw per gemaal, circa zeven maanden totaal, tot één à twee jaar per gemaal bij een brede of gefaseerde aanpak. Lange levertijden zijn vaak bepalend: voor motoren wordt meerdere maanden genoemd en voor nieuw gietwerk kan de levertijd verder oplopen. Andere factoren zijn engineering, benodigde civiele aanpassingen, behoud van gemaalcapaciteit, logistiek, beschikbaarheid van onderaannemers en onvoorziene bevindingen. De oorspronkelijk beoogde eerste uitvoeringsperiode werd door een deel van de markt als niet realistisch beoordeeld.

Vraag 10: Kan het gemaal in werking blijven tijdens vervanging en welke tijdelijke voorzieningen zijn nodig?

In veel situaties kan één pomp in bedrijf blijven terwijl de andere wordt vervangen, mits het kanaal afzonderlijk kan worden drooggezet en de resterende capaciteit voldoende is. Elektrotechnische en besturingstechnische omschakelingen kunnen wel een korte volledige stilstand veroorzaken. Afhankelijk van locatie, seizoen en minimale benodigde aanvoercapaciteit kan een tijdelijke pompinstallatie of tijdelijke elektrische voorziening nodig zijn. Voor Vennix wordt volledige stilstand door een partij waarschijnlijk geacht, terwijl andere partijen aangeven dat de uiteindelijke noodzaak pas na verdere uitwerking kan worden vastgesteld.

Vraag 11: Wat is de visie op het gebruik van UAV-GC voorwaarden?

UAV-GC wordt overwegend werkbaar geacht als de functionele eisen SMART zijn, verantwoordelijkheden en risico's helder zijn verdeeld en het verificatieproces proportioneel blijft. Enkele partijen waarschuwen dat een te zwaar proces de technische oplossing kan verdringen. Twee partijen vragen om aansprakelijkheid te begrenzen tot de opdrachtwaarde en boetes of kortingen te beperken. Ook wordt geadviseerd expliciet af te wegen of UAV-GC beter past dan UAV 2012, gelet op de ontwerpverantwoordelijkheid, de onzekerheid over bestaande objecten en de gewenste rol van de hoofdaannemer.

Vraag 12: Welke overige aandachtspunten zijn meegegeven voor de aanbesteding?

De markt adviseert zoveel mogelijk betrouwbare detailinformatie over de bestaande pompen, bouwkundige situatie en elektrische installaties beschikbaar te stellen. Risico's waarvan de toestand vooraf niet kan worden vastgesteld, moeten realistisch worden verdeeld. Verder worden heldere definities van rendement en gelijkwaardigheid, voldoende ruimte voor eigen inbreng en passende referentie-eisen genoemd. Een partij stelt een gefaseerde ontwerp- en realisatieaanpak voor, terwijl andere partijen een bouwteam voor deze omvang niet nodig vinden. Ook is aandacht gevraagd voor herkomst en levertijd van componenten, zonder de technische uitvraag onnodig te beperken.

3.1 Samenvattende conclusie

De markt bevestigt dat voor de drie gemalen technisch haalbare retrofit- en vervangingsoplossingen beschikbaar zijn, maar dat ieder gemaal een eigen ontwerpafweging vraagt. De combinatie van 20% capaciteitsverhoging en hoge visveiligheid vraagt vooral bij Vennix om zorgvuldige en realistische specificatie. Voor een goed vergelijkbare aanbesteding zijn nadere technische gegevens, heldere prestatie-eisen en een toetsbare verificatiemethode noodzakelijk.

De markt geeft geen eenduidige voorkeur voor één perceel of opsplitsing. Eén perceel biedt voordelen in verantwoordelijkheid en afstemming, terwijl percelen meer ruimte kunnen geven aan gespecialiseerde oplossingen. Ongeacht de gekozen structuur zijn voorafgaand onderzoek, beschikbaar elektrisch vermogen, levertermijnen en de continuïteit van de gemalen de belangrijkste beheerspunten. Bij de verdere uitwerking van de aanbesteding is het van belang voldoende ontwerpvrijheid te combineren met concrete minimumeisen en duidelijke beoordelingscriteria.